

Sygn. akt I ACa 788/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Gołaczyński (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Solarz

SSA Iwona Biedroń

Protokolant: Beata Grzybowska

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2017 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z o.o. w H.

przeciwko **Bankowi (...) S.A. we W.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 3 listopada 2016 r. sygn. akt X GC 219/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej 8.100 zł kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił powództwo powoda (...) spółki z o.o. w H. przeciwko Bankowi (...) S.A. we W. o zapłatę. Powyższe uzasadnił tym, że pozwem z dnia 6 listopada 2014 r. strona powodowa wniosła o zasądzenie od strony pozwanej kwoty 200.000 dolarów amerykańskich wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, że w dniu 18 kwietnia 2013 r. strony zawarły umowę ramową o nr (...), na podstawie której bank zobowiązał się prowadzić na rzecz strony powodowej m.in. rachunki rozliczeniowe, a także świadczyć usługi wykonywania przelewów, w tym przelewów zagranicznych. Zgodnie z umową, przelewy zagraniczne były realizowane przez Bank na zasadach i w terminach określonych w Regulaminie Przelewów Zagranicznych (§ 2 ust. 17 umowy ramowej), mimo iż stronie powodowej taki regulamin nigdy nie został udostępniony. W ramach umowy stronie powodowej udostępniono elektroniczny dostęp do konta, w tym możliwość elektronicznego wykonywania przelewów krajowych i zagranicznych. Strona powodowa wskazała, że w dniu 7 lutego 2014 r. za pośrednictwem bankowości elektronicznej złożyła dyspozycję obciążenia swojego rachunku - wykonania przelewu walutowego - kwotą 200.000 USD i uznania rachunku swojego kontrahenta, tj. (...) ta kwotą. Gdy po kilku dniach okazało się, że środki nie dotarły na rachunek klienta, strona powodowa podjęła monity do banku, w celu wyjaśnienia jaka jest tego przyczyna i złożyła reklamację. W wyniku rozpatrzenia reklamacji, strona pozwana wskazała, że wykonała zgodnie z instrukcjami płatność w kwocie 200.000 USD do banku (...) za pośrednictwem (...)

N. (...) oraz (...) Bank (...) A.. Środki w kwocie 200.000 USD zostały zaksięgowane na rachunku odbiorcy w dniu 10 lutego 2014 r. pod referencjami (...), a środki te nie mogą zostać zwrócone w związku ze wstrzymaniem licencji bankowi (...), (...) M., Rosja. W dniu 6 sierpnia 2014 r. strona powodowa ponownie wystąpiła do strony pozwanej o zwrot środków w wysokości 200.000 USD na jej rachunek bankowy i zanegowała prawidłowość wykonania przez stronę pozwaną dyspozycji z dnia 7 lutego 2014 r., gdyż wbrew twierdzeniom pozwanego środki nie dotarły do banku (...).

Strona powodowa wskazała, że na skutek nienależytego wynikania zobowiązania przez stronę pozwaną, doznała szkody w kwocie 200.000 USD, bowiem właśnie taką kwotę przelała na rachunek swojego kontrahenta i nie otrzymała za nią ekwiwalentu w postaci towaru, a przelana kwota stanowiła przedpłatę za węgiel. Z uwagi na fakt, że środki te nie dotarły na rachunek sprzedającego, nie przekazał on stronie powodowej towaru, zatem niezbędne okazało się ponowne uregulowanie utraconej kwoty.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy strona pozwana podniosła zarzut niewłaściwości miejscowej i wniosła o przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu, jako wyłącznie rzeczowo i miejscowo właściwemu do rozpoznania przedmiotowego sporu.

Odnosząc się do żądania strony powodowej, strona pozwana wskazała, że prowadziła rachunek bankowy strony powodowej, z którego klient za pośrednictwem bankowości elektronicznej, złożył dyspozycję przelewu kwoty 200.000 USD na rachunek (...) w Rosji, w banku (...) ((...)). Strona pozwana wskazała, że w odniesieniu do przelewów w walucie innej niż PLN lub na rachunek banku zagranicznego zastosowanie ma od § 22 do § 28 regulaminu otwierania i prowadzenia przez Bank (...) S.A. rachunków bankowych oferowanych w ramach pakietu (...). Strona pozwana wskazała, że zgodnie z § 22 ust. 3 regulaminu kont, bank wykonuje polecenie wypłaty (przelew zagraniczny) jako polecenie wypłaty wychodzące albo polecenie wypłaty przychodzące. Polecenie wypłaty wychodzące to transakcja płatnicza, w wyniku której następuje obciążenie rachunku posiadacza. Z kolei poprzez polecenie wypłaty przychodzące rozumieć należy transakcję płatniczą, w wyniku której następuje uznanie rachunku posiadacza. Nie ulega zatem wątpliwości, że w odniesieniu do przelewu z dnia 7 lutego 2014 r. mamy do czynienia z poleceniem wypłaty wychodzącym. Warunkiem przyjęcia przez Bank polecenia wypłaty wychodzącego jest wskazanie szeregu danych, wymienionych w § 22 ust. 5 regulaminu kont, w tym podanie kodu identyfikacyjnego banku odbiorcy (B.). Podanie tych wszystkich danych powoduje, zakwalifikowanie danego polecenia wypłaty do automatycznego trybu przetwarzania. Drogę zaś realizacji polecenia wypłaty ustala bank w zależności od waluty zlecenia płatniczego. Dodatkowo składając dyspozycję w usługach bankowości elektronicznej, użytkownik powinien upewnić się, że dyspozycja jest jednoznaczna i zgodnie z jego intencją określa rachunek, który ma zostać obciążony, rachunek który ma zostać uznany, jak również właściciela rachunku oraz tytuł płatności. W ramach polecenia przelewu wychodzącego bank zobowiązany jest do doprowadzenia do uznania rachunku banku odbiorcy w terminie określonym. Bank odbiorcy z kolei zobowiązany jest do uznania rachunku odbiorcy określoną kwotą i udostępnienia odbiorcy środków, zgodnie z zawartą z nim umową. W przedmiotowej sprawie bank otrzymał potwierdzenie uznania rachunku odbiorcy sporną kwotą, w postaci szyfrowanej wiadomości od banku (...). Wynika z niej, że rachunek banku odbiorcy został uznany kwotą 200.000 USD z datą waluty 10 lutego 2014 r. Natomiast bank odbiorcy utracił licencję bankową w dniu 11 lutego 2014 r. Ponadto strona powodowa uprzednio, dwukrotnie składała dyspozycje przelewu, podając w nich tożsame dane. Dyspozycje te zostały zrealizowane w identyczny sposób, a prawidłowość ich wykonania nie była kwestionowana. Strona pozwana wskazała, że Regulamin kont oraz Regulamin korzystania z elektronicznych kanałów dostępu do (...) dla Klientów Instytucjonalnych w załączonym brzmieniu obowiązywały od 24 listopada 2013 r. do dnia 31 marca 2014 r. i zostały wysłane do strony powodowej dnia 24 lipca 2013 r. listem na adres do korespondencji. Dodatkowo strona powodowa w umowie ramowej złożyła oświadczenie, iż regulacje te zostały jej doręczone i zapoznała się z nimi i jej akceptuje. Od września 2013 r. zasady realizacji przelewów zagranicznych oraz przelewów wewnętrznych z przewalutowaniem, zawarte wcześniej w odrębnym regulaminie, zostały przeniesione do regulaminu kont.

Sąd Okręgowy wydał powyższy wyrok na podstawie następujących ustaleń faktycznych: Strona powodowa (...) sp. z o.o. z siedzibą w H. jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr (...).

Strona pozwana Bank (...) S.A. z siedzibą we W. jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr (...).

W dniu 18 kwietnia 2013 r. strona powodowa (klient) zawarła ze stroną pozwaną (bankiem) umowę ramową nr (...) w przedmiocie otwarcia i prowadzenia rachunków oraz świadczenia wybranych usług bankowych. W ramach zawartej umowy klient mógł korzystać z produktów i usług bankowych, w tym: rachunków rozliczeniowych (w tym bieżących i pomocniczych), rachunki lokat terminowych, karty płatniczej i bankowości elektronicznej. Podstawą korzystania z bankowości elektronicznej jest złożenie dyspozycji udostępnienia bankowości elektronicznej. Warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych w ramach umowy określa regulamin otwierania i prowadzenia przez bank rachunków bankowych oferowanych w ramach Pakietu (...) Zasady udostępniania i korzystania z elektronicznych kanałów dostępu określają „Regulamin korzystania z elektronicznych kanałów dostępu (...) dla (...) Banku (...) S.A.”, „Regulamin korzystania z programu (...) off-line dla (...) Banku (...) S.A.” lub „Regulamin korzystania z elektronicznych kanałów dostępu (...) on-line dla (...) Banku (...) S.A.” łącznie zwane (...). Warunki realizacji przelewów zagranicznych określa „Regulamin realizacji przelewów zagranicznych oraz przelewów wewnętrznych z przewalutowaniem w Banku (...) S.A.”. Klient oświadczył, że przed zawarciem umowy otrzymał Regulamin Rachunków, Regulamin Przelewów Zagranicznych, Regulamin Rachunków Lokat Negocjowanych, Regulamin Kart Płatniczych oraz Regulamin Bankowości Elektronicznej, zapoznał się z ich treścią i akceptuje zawarte w nich postanowienia. Postanowienia ww. regulaminów są dla stron wiążące o ile strony w umowie nie ustalą odmiennie swych praw i obowiązków.

W § 2 ust. 15 umowy strony ustaliły, że zlecenia (dyspozycje) płatnicze autoryzowane przez klienta w formie i na zasadach określonych w Regulaminie Rachunków, z wyłączeniem przelewów zagranicznych, bank wykonuje poprzez przekazanie środków na rachunek prowadzony w innej jednostce organizacyjnej Banku lub w innym banku najpóźniej w następnym dniu roboczym następującym po dniu otrzymania zlecenia do realizacji przez bank. W przypadku gdy bank otrzyma zlecenie płatnicze w postaci papierowej, termin ten jest dłuższy o jeden dzień roboczy. Natomiast przelewy zagraniczne są realizowane przez bank na zasadach i w terminach określonych w Regulaminie Przelewów Zagranicznych (§ 2 ust. 17 umowy).

W ramach zawartej umowy ramowej otwarty został dla klienta rachunek nr (...) o nazwie E. (...), prowadzony w walucie obcej, tj. dolarach amerykańskich. Ponadto otwarty został rachunek nr (...) o nazwie E. (...), prowadzony w polskich złotych. Klient ponadto złożył dyspozycję udostępnienia bankowości elektronicznej (...) oraz wydana została karta płatnicza.

Zgodnie § 13 Regulaminu korzystania z elektronicznych kanałów dostępu do (...) dla (...) Banku (...) S.A. zasady i tryb realizacji dyspozycji złożonych przez użytkowników (...) regulują postanowienia Umowy, Regulaminu, Taryfy lub inne regulacje łączące Klienta z Bankiem, odnoszące się do danego produktu, którego dotyczy dyspozycja, a w zakresie lokat terminowych otwartych po dniu 8 września 2013 r. „Regulamin kont dla firm” oraz załącznik do tego regulaminu określający szczegółowe warunki prowadzenia lokat terminowych w ramach Usług (...). Bank wykonuje dyspozycje przelewu zagranicznego (polecenia wypłaty) przekazywane za pośrednictwem Kanału (...) na warunkach określonych w odpowiednim łączącym klienta z bankiem (...) prowadzenia przez Bank (...) S.A. rachunków bankowych dla klientów instytucjonalnych” lub „Regulaminie otwierania i prowadzenia przez Bank (...) S.A. rachunków oferowanych w ramach Pakietu (...). Zgodnie

z § 14 ust. 5 ww. regulaminu klient powinien upewnić się, że wszelkie dyspozycje składane w ramach usług (...) są jednoznaczne i zgodne z jego intencją, zawierają prawidłowo wskazane dane a ponadto określają rachunki, które mają być obciążane/uznawane, właściciela tych rachunków oraz tytuł płatności. Regulamin ten obowiązuje od dnia 20 października 2013 r.

Natomiast z regulaminu otwierania i prowadzenia przez Bank (...) S.A. rachunków bankowych oferowanych w ramach Pakietu (...) zgodnie z § 20 polecenie przelewu jest transakcją płatniczą zainicjowaną przez płatnika polegającą na obciążeniu jego rachunku określoną kwotą i uznaniu tą kwotą rachunku odbiorcy. Natomiast polecenie przelewu obejmuje:

– przelew krajowy - zlecenie płatnicze wyrażone w złotych polskich, kierowane na rachunek prowadzony przez innego dostawcę w kraju, w tym przelew na rachunki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz na rachunki organów podatkowych;

– przelew na rachunek w Banku - zlecenie płatnicze kierowane na rachunek prowadzony w Banku wyrażone w złotych polskich lub w walucie obcej, w jakiej bank prowadzi rachunki dla klientów.

Bank wykonuje polecenie przelewu jako: polecenie przelewu wychodzącego (transakcja płatnicza, w wyniku której następuje obciążenie rachunku posiadacza) bądź polecenie przelewu przychodzące (transakcja płatnicza, w wyniku której następuje uznanie rachunku posiadacza) (ust. 3). W odniesieniu do przelewów krajowych wychodzących bank uznaje rachunek dostawcy, który prowadzi rachunek odbiorcy nie później niż do końca dnia roboczego następującego po dniu otrzymania polecenia przelewu (ust. 5).

Zgodnie z § 22 ww. regulaminu polecenie wypłaty (przelew zagraniczny) jest transakcją płatniczą zainicjowaną przez płatnika, polegająca na obciążeniu jego rachunku określoną kwotą i uznaniu tą kwotą rachunku odbiorcy (ust.1). Polecenie wypłaty (przelew zagraniczny) obejmuje przekazanie środków: w walucie obcej na rachunek prowadzony przez innego dostawcę krajowego, w walucie obcej lub PLN na rachunek prowadzony przez dostawcę zagranicznego (ust. 2). Bank wykonuje polecenie wypłaty (przelew zagraniczny) jako polecenie wypłaty wychodzące i jest to transakcja płatnicza, w wyniku której następuje obciążenie rachunku posiadacza (ust. 3). Warunkiem przyjęcia przez bank polecenia wypłaty wychodzącego jest:

- złożenie prawidłowego zlecenia płatniczego przez osobę uprawnioną, zawierającego zgodę na wykonanie transakcji płatniczej, o której mowa w § 15 ust. 3 i 4 oraz podanie następujących danych:

- a) numer rachunku w formie (...) albo (...), z którego ma nastąpić przekazanie środków;
- b) waluta rachunku;
- c) dane identyfikujące posiadacza;
- d) kraj w którym prowadzony jest rachunek odbiorcy;
- e) kod identyfikacyjny banku odbiorcy (kod B.) lub inne oznaczenie jednoznacznie identyfikujące dostawcę odbiorcy;
- f) numer rachunku odbiorcy, na który ma nastąpić przekazanie środków;
- g) dane identyfikujące odbiorcę;
- h) kwotę i walutę zlecenia płatniczego;
- i) tytuł zlecenia płatniczego

- ponadto w przypadku płatności do wybranych krajów i w wybranych walutach innych niż EUR niezbędne jest podanie dodatkowych informacji, które dostępne są w jednostkach banku oraz w „Dodatkowych warunkach wykonania płatności w wybranych walutach” dostępne na stronie internetowej banku (...) (ust. 6).

Bank realizuje polecenie wypłaty (przelewy zagraniczne) ze względu na sposób przetwarzania w trybie automatycznym bądź trybie ręcznym (§ 23 ust. 3). Zakwalifikowanie danego polecenia wypłaty (przelewu zagranicznego) do automatycznego trybu przetwarzania wiąże się ze spełnieniem przez polecenie wypłaty ściśle określonych warunków,

w tym przy przelewach do wszystkich krajów i w każdej walucie (tryb S.-plus) niezbędne jest wskazanie kodu B. dostawcy usług płatniczych odbiorcy, bądź wskazanie dodatkowych informacji dla banku, a jakkolwiek dodatkowa informacja powoduje, że przelew z trybu automatycznego jest przekazywany do trybu ręcznego (ust. 4).

Zgodnie z § 24 ust. 3 bank ustala drogę realizacji polecenia wypłaty w zależności od waluty zlecenia płatniczego.

Zgodnie z § 27 bank realizuje polecenia wypłaty (przelewy zagraniczne) wychodzące w następujących trybach: zwykłym lub ekspresowym (wtedy rachunek dostawcy odbiorcy uznany zostanie w dniu otrzymania zlecenia płatniczego przez bank albo rachunek dostawcy odbiorcy uznany zostanie następnego dnia roboczego od momentu otrzymania zlecenia płatniczego przez bank dla pozostałych przelewów) (ust. 1). W odniesieniu do płatności dokonywanych na podstawie ustawy o usługach płatniczych w euro bank jest zobowiązany doprowadzić do uznania rachunku dostawcy, który prowadzi rachunek odbiorcy nie później niż do końca dnia roboczego banku następującego po dniu otrzymania zlecenia płatniczego (ust. 3.).

W odniesieniu do poleceń wypłaty innych niż wymienione w ust. 3 bank uznaje rachunek dostawcy, który prowadzi rachunek odbiorcy nie później niż do końca czwartego dnia roboczego banku, następującego po dniu otrzymania zlecenia płatniczego.

Wskazany regulamin obowiązuje od 25 listopada 2013 r.

Wskazanie regulaminy nie zmieniły w sposób istotny regulaminów obowiązujących w chwili podpisania przez klienta umowy ramowej w dniu 18 kwietnia 2013 r., w szczególności w zakresie sposobu wykonywania przelewów zagranicznych, a jedynie wydłużyły godziny graniczne przyjęcia przelewów do realizacji.

Strona powodowa posiadała zawarty kontrakt ze spółką (...) w zakresie zakupu węgla energetycznego. W kontrakcie strony wskazały numery rachunków bankowych, na które mają być dokonywane płatności. Kontrahent sprzedający stronie powodowej węgiel, wskazał dane do przelewu w tym swój numer rachunku oraz bank go prowadzący, tj. rachunek nr (...) prowadzony przez (...)Bank. Ponadto kontrahent wskazał dane banków pośredniczących tj. (...) Bank (...). (...) oraz (...) w M. Rosja nr S.: (...).

Strona powodowa w dniach 15 i 25 listopada 2013 r. wykonała na rzecz kontrahenta (...), na nr konta (...), przelewy zagraniczne w kwotach odpowiednio 50.000 USD i 57.000 USD. Kwoty dyspozycji przelewu środków dotarły do kontrahenta. Przelewy zagraniczne zostały wykonane za pośrednictwem banków korespondentów, tj. (...) Bank (...) oraz (...) Bank (...) America. Następnie środki wpłynęły na rachunek banku (...) w M.(posiadającego kod S. nr (...)), który następnie przekazał środki te do banku kontrahenta, tj. (...) Bank, który zaksięgował wpłatę już na odpowiednim koncie kontrahenta.

W dniu 9 stycznia 2014 r. zarządzeniem nr (...) Centralny Bank Federacji Rosyjskiej cofnął licencję na prowadzenie działalności bankowej przez (...)Bank. Decyzja o cofnięciu licencji bankowej została podjęta w związku z brakiem możliwości zaspokojenia wierzycieli. Informacja o cofnięciu licencji została przekazana do wiadomości publicznej w dniu 15 stycznia 2014 r.

W dniu 7 lutego 2014 r., o godzinie 14:58 strona powodowa za pośrednictwem bankowości internetowej zleciła stronie pozwanej wykonanie przelewu zagranicznego ze swojego rachunku nr (...) na rachunek (...) należący do (...) Russia, (...), tytułem: „(...) na kwotę 200.000 USD.

Ponadto klient wpisał kod (...) banku beneficjenta nr (...) należący do (...) w M..

Strona powodowa poleciła dodatkową dyspozycję wykonania przelewu w trybie ekspresowym, w związku z czym przelew nie został skierowany do wykonania w trybie automatycznym, tylko ręcznym. Strona pozwana o godzinie 15:12 przesłała złożoną przez stronę powodową dyspozycję przelewu środków pieniężnych za pośrednictwem komunikatu (...) do banku korespondenta za pośrednictwem kodu S.. Strona pozwana z uwagi na brak rachunku (...) (bezpośredni rachunek Banku (...) S.A. w innym banku, na który księguje się wpłaty i wypłaty środków pieniężnych przekazywanych

w walutach obcych) bezpośrednio w banku odbiorcy ((...) w M.) przesłała polecenie przelewu zagranicznego za pośrednictwem banku korespondenta, tj. (...) Bank (...) M., który następnie przekazał środki do kolejnego banku korespondenta (...) Bank (...) America, który następnie przekazał środki do banku (...) w M. (kod S.: (...)).

Środki pieniężne w kwocie 200.000 USD w dniu 10 lutego 2014 r. zostały zaksięgowane na rachunku technicznym banku (...) w M. pod nr referencyjnym (...).

W dniu 11 lutego 2014 r. Bank Rosji odebrał licencję na prowadzenie działalności bankowej instytucji kredytowej (...) Bank (spółka akcyjna zamknięta) – (...) M.. Natomiast w dniu 27 marca 2014 r. Sąd Gospodarczy w M. ogłosił upadłości (...) i wszczął postępowanie upadłościowe i wyznaczył Państwową Instytucję- Agencję Gwarantowanych Depozytów na syndyka.

W dniu 16 lutego 2014 r. strony zawarły aneks do kontraktu na sprzedaż węgla w którym rosyjski kontrahent strony powodowej wskazał swój nowy numer rachunku bankowego, tj. nr (...) prowadzony w banku (...) Russia. Ponadto wskazany został bank pośredniczący - (...) M. Bank (...): nr (...) oraz drugi bank korespondencyjny - (...) USA, S.: nr (...).

Strona powodowa zlecała stronie pozwanej kolejne przelewy zagraniczne na rzecz swojego kontrahenta (...), ale już nowy numer rachunku bankowego, tj. (...), na kwoty w wysokości 82.000 USD, 100.000 USD, 55.000 USD, 55.000 USD i 99.999,81 USD. Strona powodowa podała kod S. nr (...). banku przekazującego płatności.

W dniu 17 lutego 2014 r. klient osobiście w (...) Banku (...) S.A. w B., w związku poleceniem przelewu zagranicznego na kwotę 200.000 USD realizowanego w trybie ekspres, wydał bankowi dyspozycję wystąpienia do banku beneficjenta o anulowanie polecenia wypłaty/przelewu zagranicznego wychodzącego wysłanego przez (...) S.A. (prośba o zwrot), wskazując, że rachunek odbiorcy nr (...) został zamknięty.

Jednocześnie klient za pośrednictwem pracownika banku (...) starał się ustalić przyczyny braku dotarcia środków pieniężnych na koto odbiorcy środków i sposobu realizacji przelewu. Z jego ustaleń wynikało, że płatność została przekazana przez Bank (...) do banku (...) w M. przez ich korespondenta (...) Bank (...) America.

W dniu 4 marca 2014 r. klient zwrócił się do banku z prośbą o wyjaśnienie na piśmie przyczyn przedłużającego się zwrotu kwoty 200.000 USD.

W dniu 6 marca 2014r. klient otrzymał z banku informację, że jego reklamacja została przyjęta, a bank dołoży wszelkich starań, aby w możliwym najkrótszym terminie wyjaśnić sprawę i przekazać odpowiedź na złożoną reklamację.

Pismem z dnia 21 marca 2014 r. strona pozwana w wyniku rozpoznania reklamacji w wskazała, że po dokonaniu analizy poprawności wykonania polecenia wypłaty o referencjach (...), stwierdziła że polecenie przelewu zostało wykonane zgodnie z instrukcjami wskazanymi przez klienta, wysyłając w dniu 7 lutego 2014 r. płatność w kwocie 200.000 USD do banku (...) za pośrednictwem (...) Bank (...) oraz (...) Bank (...) A.. Natomiast w związku z dyspozycją zwrotu świadków, celem odzyskania płatności bank skierować prośbę do banku zagranicznego i mimo wielu monitów, bank beneficjenta nie dokonał zwrotu płatności. Ostatecznie bank wskazał, że bank pośredniczący poinformował, że w związku ze wstrzymaniem licencji bankowi (...) w M. środki nie mogą zostać zwrócone. Bank wskazał, że wystąpił do banku (...) o potwierdzenie gdzie została zatrzymana płatność, a zgodnie informacją uzyskaną z banku (...) środki zostały zaksięgowane na rachunku banku odbiorcy (tj. (...) w M.) w dniu 10 lutego 2014 r. pod referencjami (...) w kwocie 200.000 USD. Strona pozwana zasugerowała klientowi bezpośredni kontakt za bankiem odbiorcy.

(dowód: pismo z dnia 21.03.2014 r., k. 29).

Bank podjął starania celem wyjaśnienia, na jaki rachunek bankowy wpłynęły środki pieniężne, w szczególności uzyskując informacje od banków pośredniczących w przekazaniu kwoty przelewu.

Pismem z dnia 9 maja 2014 r. pełnomocnik strony powodowej wezwał bank do wskazania numeru rachunku bankowego na którym zostały zaksięgowane środki w kwocie 200.000 USD oraz o wskazanie banku (dokładna nazwa i adres) na którego rachunku zostały one zaksięgowane, wskazując że odbiorca środków nigdy ich nie otrzymał, a działania banku podjęte w celu wyjaśnienia sprawy są niewystarczające. Pełnomocnik strony powodowej wniósł o potraktowanie sprawy jako pilnej, gdyż dotyczy ona znacznej kwoty, a zaistniała sytuacja ma dla klienta niekorzystne skutki ze względu na zawarte kontrakty.

Pismem z dnia 3 czerwca 2014 r. bank w nawiązaniu do pisma z dnia 9 maja 2014 r. wskazał, że dyspozycja wypłaty złożona w dniu 7 lutego 2014r. na kwotę 200.000 USD została wykonana prawidłowo, a środki za pośrednictwem (...) Bank (...) oraz (...) Bank (...) A. zostały zaksięgowane na rachunku technicznym banku odbiorcy w dniu 10 lutego 2014 r., tj. (...) w M..

W dniu 5 maja 2014 r. beneficjent środków, tj. (...) zwrócił się do N. M. Banku z zapytaniem czy w okresie od 1 lutego do 5 maja 2014 r. na rachunkach tego podmiotu zostały zaksięgowane środki pieniężne od polskiej firmy (...) sp. z o.o. W odpowiedzi na wskazane zapytanie Akcyjny Bank (...) Bank (...) Otwarta Spółka Akcyjna reprezentowana przez syndyka masy upadłościowej Korporacja Publiczna „Agencja Gwarantowanych Depozytów” wskazał, że we wskazanym okresie środki pieniężne od polskiej firmy (...), nie zostały zaksięgowane.

Pismem z dnia 6 sierpnia 2014 r. pełnomocnik strony powodowej ponownie zwrócił się do strony pozwanej i wskazał, że nie można zgodzić się ze stanowiskiem, aby dyspozycja przelewu został wykonana prawidłowo, gdyż klient zlecił przelew na rachunek kontrahenta zagranicznego w Rosji, a środki pieniężne w kwocie 200.000 USD nigdy nie dotarły na rachunek wskazany w dyspozycji. Natomiast klient nigdy nie dysponował przelewem środków na (...) w M., a decyzja o skierowaniu tam środków została podjęta przez bank. Z powyższego wynika, że dyspozycja zlecona w dniu 7 lutego 2014 r. nie została wykonana prawidłowo, zatem bank ponosi pełną odpowiedzialność za to, że środki nie trafiły na wskazany w przelewie rachunek. Pełnomocnik strony powodowej wezwał stronę pozwaną do niezwłocznej wypłaty na rachunek klienta kwoty 200.000 USD.

W odpowiedzi bank wskazał, że ponowna weryfikacja sprawnie nie wykazała żadnych nowych okoliczności, które umożliwiałyby zmianę dotychczasowego stanowiska, gdyż transakcja została zrealizowana zgodnie z dyspozycją klienta. Bank dodatkowo wskazał, że zgodnie z § 28 ust. 4 regulaminy kont dla firm zobowiązany jest do „uznania rachunku dostawcy, który prowadzi rachunek odbiorcy(...)” a nie rachunku odbiorcy, co też uczynił.

Pismem z dnia 6 sierpnia 2014 r. klient zwrócił się do (...) w M. o dokonanie zwrotu kwoty 200.000 USD. Wezwanie pozostało bez odpowiedzi.

(dowód: pismo z dnia 6.08.2014r. wraz z tłumaczeniem, k. 43-44).

Strona pozwana zwróciła się do Agencji (...) z siedzibą w Rosji z prośbą o zwrot kwoty 200.000 USD z tytułu niezrealizowanej płatności, wskazując że płatność o nr referencyjnym (...) w kwocie 200.000 USD z datą waluty ustaloną na dzień 10 lutego 2014 r. została przekazana przez Bank (...) do banku o nr S.: (...) za pośrednictwem następujących banków: (...) i (...). Przedmiotowa płatność nie została zaksięgowana na rachunku beneficjenta końcowego ze względu na zawieszenie licencji banku odbiorcy (...) z dniem 11 lutego 2014 r. Bank wskazał, że korespondencja prowadzona za pośrednictwem komunikatów S. z bankami zaangażowanymi w realizację płatności wskazuje, że środki zostały zaksięgowane na koncie technicznym banku beneficjenta w dniu 10 lutego 2014 r. pod nr ref. (...).

W tym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że strona powodowa (...) sp. z o.o. z siedzibą w H. domagała się zapłaty na jej rzecz od strony pozwanej Banku (...) S.A. we W. kwoty 200.000 dolarów amerykańskich, tytułem odszkodowania wobec poniesionej przez nią szkody powstałej wskutek nienależytego wykonania przez stronę pozwaną dyspozycji przelewu zagranicznego środków w kwocie 200.000 USD na konto kontrahenta strony powodowej w Rosji, na które to konto wskazane środki nigdy nie wpłynęły.

Sąd Okręgowy uznał, że bezsporna pomiędzy stronami była okoliczność zawarcia umowy ramowej w dniu 18 kwietnia 2013 r. nr (...) w przedmiocie otwarcia i prowadzenia rachunków oraz świadczenia wybranych usług bankowych, jak również okoliczność zlecenia przez stronę powodową stronie pozwanej w dniu 7 lutego 2014 r. wykonania przelewu zagranicznego na kwotę 200.000 USD, która to kwota nie dotarła na rachunek bankowy beneficjenta. Natomiast rozstrzygnięcie sporu wymagało zatem ustalenia czy strona pozwana w sposób należy wykonała dyspozycję przelewu zagranicznego, a zatem czy ponosi odpowiedzialność za powstałą szkodę.

Sąd I instancji powołał się na art. 725 k.c., zgodnie, z którym przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych. Na gruncie wskazanego przepisu pojęcie „rachunek bankowy” jest ono używane zarówno jako określenie stosunku prawnego, który powstaje pomiędzy bankiem a jego klientem w wyniku zawarcia umowy rachunku bankowego (tzw. rachunek bankowy w znaczeniu materialnym), jak również jako określenie specjalnego urządzenia księgowego (tzw. konta), które bank otwiera w swych księgach handlowych dla każdego klienta na podstawie zawartej z nim umowy rachunku bankowego i które służy do dokonywania zapisów księgowych rejestrujących obrót pieniężny dokonywany w ramach wiążącego strony stosunku rachunku bankowego (tzw. rachunek bankowy w znaczeniu formalnym). Umowa rachunku bankowego jest umową nazwaną, gdyż jej reżim prawny jest określony w głównych zarysach w art. 725-733 k.c., a ponadto uzupełniony w przepisach pozakodeksowych, tj. przepisach art. 49-63 ustawy Prawo Bankowe. Art. 725 k.c. stroną zobowiązaną do prowadzenia rachunku bankowego i przechowywania na nim środków pieniężnych posiadacza rachunku może być tylko bank. Oznacza to, że umowa rachunku bankowego jest umową kwalifikowaną podmiotowo jako czynność jednostronnie profesjonalna. Pojęcie banku jest uregulowane w przepisach PrBank. Ustawa ta uznaje za bank osobę prawną, utworzoną zgodnie z przepisami ustaw, działającą na podstawie zezwoleń, uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym (art. 2 PrBank). Drugą stroną umowy rachunku bankowego jest tzw. posiadacz rachunku. Wskazać również należy, że umowa rachunku bankowego mieści się w kategorii umów o świadczenie usług. Umowa rachunku bankowego jest umową nazwaną, konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, ale nie wzajemną. Zawiera cechy umowy o depozyt nieprawidłowy (art. 845 k.c.) i umowy zlecenia (art. 734 k.c.) oraz nienazwanych umów o świadczenie usług (art. 750 k.c.).

Natomiast zgodnie z art. 63 ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 128) rozliczenia pieniężne mogą być przeprowadzane za pośrednictwem banków, jeżeli przynajmniej jedna ze stron rozliczenia (dłużnik lub wierzyciel) posiada rachunek bankowy. Rozliczenia pieniężne przeprowadza się gotówkowo lub bezgotówkowo za pomocą papierowych lub informatycznych nośników danych (ust. 1). Rozliczenia gotówkowe przeprowadza się czekiem gotówkowym lub przez wpłatę gotówki na rachunek wierzyciela (ust. 2). Rozliczenia bezgotówkowe przeprowadza się w szczególności:

- poleceniem przelewu;
- poleceniem zapłaty;
- czekiem rozrachunkowym;
- kartą płatniczą (ust. 3).

Dalej Sąd I instancji rozważał zastosowanie przepisu art. 63c ustawy Prawo bankowe, według którego polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Bank wykonuje dyspozycję dłużnika w sposób przewidziany w umowie rachunku bankowego. Wskazany przepis zawiera definicję polecenia przelewu, którą jest dyspozycją udzieloną bankowi do tego, aby obciążył on rachunek klienta określoną kwotą i przekazał ją na rachunek innego podmiotu. Należy przejąć, że dyspozycja polecenia przelewu zawiera w swojej treści oprócz żądania obciążenia rachunku klienta określoną kwotą, także żądanie skierowane do banku kontrahenta (tego na którego rachunek środki mają trafić), aby

uznał on tą sumą rachunek wierzyciela. Nie można bowiem uznać, że bank ma prawo dokonywania jakichkolwiek zmian w saldzie na rachunku prowadzonym w innym banku. Ponadto, zgodnie ze wskazaną definicją warunki wykonania polecenia przelewu precyzuje umowa rachunku bankowego. W umowie uregulowane być więc muszą termin wykonania dyspozycji dłużnika i następstwa jego niewykonania lub nieprawidłowego wykonania, odpłatność czynności, elementy wymagane przez bank dla skuteczności złożonej dyspozycji. Polecenie przelewu może być złożone w formie pisemnej, telefonicznej, elektronicznej. Ustawodawca nie reguluje celowo formy złożenia dyspozycji, aby umożliwić jej dostosowanie do zmieniających się warunków rozwoju sposobów komunikacji.

Stąd, Sąd Okręgowy postanowił odnieść się uregulowań zawartych przez strony w łączącej je umowie i zaakceptowanych regulaminach.

I tak, Sąd Okręgowy stwierdził, że strony zawarły umowę ramową nr (...) w przedmiocie otwarcia i prowadzenia rachunków oraz świadczenia wybranych usług bankowych. W ramach zawartej umowy klient mógł korzystać z produktów i usług bankowych, w tym: rachunków rozliczeniowych (w tym bieżących i pomocniczych), rachunki lokat terminowych, karty płatniczej i bankowości elektronicznej. Klient oświadczył, że przed zawarciem umowy otrzymał Regulamin Rachunków, Regulamin Przelewów Zagranicznych, Regulamin Rachunków Lokat Negocjowanych, Regulaminy Kart Płatniczych oraz Regulaminy Bankowości Elektronicznej, zapoznał się z ich treścią i akceptuje zawarte w nich postanowienia, które są dla stron wiążące o ile strony w umowie nie ustalą odmiennie swych praw i obowiązków. Strona powodowa zarzuciła, że nie otrzymała i nie zapoznawała się z żadnymi regulaminami, co jednak pozostaje w sprzeczności z treścią podpisanej przez stronę powodową umowy, w której złożyła wyraźne oświadczenie, iż treść regulaminów została jej udostępniona, że się z nimi zapoznała i je akceptuje. Wskazać również należy, że strona pozwana przedłożyła regulamin korzystania z elektronicznych kanałów dostępu do (...) dla (...) Banku (...) S.A. obowiązujący od dnia 20 października 2013 r. oraz regulaminu otwierania i prowadzenia przez Bank (...) S.A. rachunków bankowych oferowanych w ramach Pakietu (...) obowiązujący od dnia 25 listopada 2013 r., i oba te regulaminy pozostawały w mocy w dniu 7 lutego 2014 r. Strona pozwana nie przedłożyła żadnego potwierdzenia, aby wskazana treść regulaminów została w sposób skuteczny udostępniona stronie powodowej. Jednakże mając na uwadze treść i wnioski opinii biegłego, uznać należy, że treść przedłożonych przez stronę pozwaną regulaminów obowiązujących w chwili dokonywania spornego przelewu nie zmieniła w sposób istotny regulaminów obowiązujących w chwili zawierania umowy, w szczególności w zakresie wykonywania przelewów zagranicznych. Umowa rachunku bankowego tworzy zobowiązanie ciągle po stronie banku w rozumieniu art. 384¹ k.c., a przesłanka skutecznej zmiany regulaminu nie jest jego doręczenie (art. 384¹ k.c. w zw. z art. 384 § 2 k.c. zd. 1).

Sąd Okręgowy uznał dalej, że z regulaminu otwierania i prowadzenia przez Bank (...) S.A. rachunków bankowych oferowanych w ramach Pakietu (...) zgodnie z § 22 ww. regulaminu polecenie wypłaty (przelew zagraniczny) jest transakcją płatniczą zainicjowaną przez płatnika, polegającą na obciążeniu jego rachunku określoną kwotą i uznaniu tą kwotą rachunku odbiorcy (ust. 1). Polecenie wypłaty (przelew zagraniczny) obejmuje przekazanie środków: w walucie obcej na rachunek prowadzony przez innego dostawcę krajowego, w walucie obcej lub PLN na rachunek prowadzony przez dostawcę zagranicznego (ust. 2).

Sąd I instancji uznał, że bank przyjmując polecenie wykonania przelewu zagranicznego zobowiązał się do obciążenia rachunku strony powodowej kwotą wynikającą z polecenia przelewu i do uznania tą kwotą rachunku odbiorcy, z tym zastrzeżeniem, że jeżeli przelew zagraniczny obejmuje przekazanie środków w walucie obcej lub w polskich złotych środki zostają przekazane na rachunek prowadzony przez dostawcę zagranicznego, a nie bezpośrednio na konkretny rachunek bankowy kontrahenta. Powyższe wynika, z faktu że bank nie ma możliwości spowodowania, aby inny bank, (tym bardziej zagraniczny) zaksięgował wpłatę na rachunku bankowym konkretnego swojego klienta. Ponadto bank nie jest zobowiązany do sprawdzania zgodności numeru rachunku i osoby odbiorcy wskazanej w poleceniu przelewu jako odbiorca. Bank ma możliwość weryfikowania poprawności danych odbiorcy z podanym numerem konta tylko w zakresie danych konta swojego klienta, co wiąże się również z obowiązkiem zachowania przez banki tajemnicy bankowej, zatem nie istnieje jakiś jeden ogólnopolski bądź międzynarodowy system weryfikacji numerów rachunków

bankowych z przypisanymi do nich odbiorcami. Zatem to na stronie powodowej ciążył obowiązek i zarazem ryzyko prawidłowego wskazania numeru rachunku bankowego i danych kontrahenta niezbędnych do wykonania przelewu.

Odnosząc się do meritum sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że strona pozwana w sposób prawidłowy wykonała polecenie zagranicznego przelewu środków pieniężnych w kwocie 200.000 USD, a strona powodowa nie wykazała, a to na niej w tym zakresie spoczywał ciężar dowodu, aby brak wpływu środków pieniężnych bezpośrednio na rachunek kontrahenta w Rosji, wynikał z nienależytego wykonania umowy przez stronę pozwaną. Zgodnie z art. 471 k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Do przesłanek odpowiedzialności kontraktowej dłużnika należy zatem w pierwszej kolejności powstanie szkody majątkowej po stronie wierzyciela. Po wtóre szkoda ta musi być spowodowana niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania przez dłużnika. Po trzecie wreszcie pomiędzy powstałą szkodą a jej niewykonaniem (lub nienależytym wykonaniem) musi zaistnieć adekwatny związek przyczynowy (art. 361 § 1 k.c.). Trzeba przy tym podkreślić, że w świetle art. 471 k.c. spełnienie się powyższych przesłanek nie przesądza jeszcze o powstaniu po stronie wierzyciela roszczenia o naprawienie szkody, bowiem niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania musi być następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność.

Sąd Okręgowy uznał także, że pod pojęciem szkody, stanowiącej podstawową przesłankę odpowiedzialności odszkodowawczej, należy rozumieć powstałą wbrew woli poszkodowanego różnicę między jego obecnym stanem majątkowym, a takim stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Wszelka szkoda, rozpatrywana jako uszczerbek o charakterze majątkowym, może mieć w świetle przepisów kodeksu cywilnego (art. 361 § 2 k.c.) postać dwojaką. Może ona bowiem obejmować zarówno stratę, jakiej doznaje mienie poszkodowanego, wskutek czego poszkodowany staje się uboższy (*damnum emergens* czyli szkoda rzeczywista), jak również utratę korzyści, jakiej spodziewać mógł się poszkodowany, gdyby mu nie wyrządzono szkody, wskutek czego poszkodowany nie staje się bogatszy (*lucrum cessans*). Podstawę obliczenia wysokości szkody stanowić powinno uchwycenie różnicy między stanem majątku osoby poszkodowanej, który rzeczywiście istnieje po nastąpieniu zdarzenia wywołującego szkodę, a stanem majątku hipotetycznym, pomyślanym jako stan, który urzeczywistniłby się, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

W ocenie Sądu Okręgowego, w związku z poleceniem przelewu środków pieniężnych w kwocie 200.000 USD na rzecz kontrahenta posiadającego siedzibę w Rosji, gdzie środki te nie dotarły, powstała szkoda w majątku strony powodowej. Jednakże szkoda ta nie powstała w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (polecenia przelewu środków pieniężnych) przez stronę pozwaną. Strona powodowa zlecając wykonanie przelewu za pośrednictwem bankowości internetowej wprowadziła dane swojego kontrahenta niezbędne do wykonania przelewu, a wynikające z zawartego kontraktu. Kontrahent sprzedający stronie powodowej węgiel, wskazał dane do przelewu w tym swój numer rachunku oraz bank go prowadzący, tj. rachunek nr (...) prowadzony przez N. M. Bank. Ponadto kontrahent wskazał dane banków pośredniczących w przelewach za pośrednictwem kodów S., tj. (...) Bank (...). V. Austria S.: (...) oraz (...) w M. Rosja nr S.: (...). Zatem na podstawie wskazanych danych strona powodowa wypełniła polecenie przelewu, w sposób tożsamy zresztą do dwóch poprzednich przelewów zagranicznych wykonywanych przez stronę pozwaną na rzecz tego samego kontrahenta. Dyspozycja przelewu zagranicznego przez stronę powodową w dniu 7 lutego 2014 r. została złożona poprawnie, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie kont dla firm pakietu (...) (§ 22 pkt 5) i zachowaniem godzin granicznych, określonych dla przelewów zagranicznych realizowanych w trybie ekspresowym. Strona pozwana w trybie ręcznym (tzw. NON- STP) zrealizowała przelew zagraniczny ze względu na wprowadzony przez stronę powodową komentarz w polu informacji dodatkowe, wskazujący ekspresowy tryb realizacji dyspozycji. Wprowadzenie komentarza, a w konsekwencji obsługa dyspozycji w trybie ręcznym była jedyną formą przekazania pozwanemu informacji o ekspresowym trybie realizacji dyspozycji. Dyspozycja przelewu zagranicznego wychodzącego złożona przez stronę powodową w dniu 7 lutego 2014 r. została poprawnie wprowadzona, istniejąca i aktywna w momencie wprowadzenia dyspozycji kod S. banku odbiorcy, czyli (...) w M., który *de facto* został wskazany przez kontrahenta strony powodowej w kontakcie, jako bank pośredniczący przy przelewach zagranicznych realizujący te przelewy na rzecz banku kontrahenta, który będąc małym lokalnym bankiem

nie posiadał własnego kodu S., umożliwiającego realizowanie przelewów zagranicznych. W przypadku gdyby wskazany kod S. na dzień wykonywania przelewu okazał się nieaktywny dla banku odbiorcy (czyli (...)) dyspozycja nie mogłaby zostać wysłana za pośrednictwem sieci S.. Natomiast strona pozwana nie prowadzi rachunków (...) w banku – odbiorcy, więc do wykonania płatności wykorzystane zostały banki korespondencji, obsługujący płatności w walucie USD. Wskazać należy, że na dzień 10 lutego 2014 r. środki pieniężne zostały zaksięgowane na rachunku technicznym banku odbiorcy (za pośrednictwem kodów S.), tj. banku (...), który powinien przeksięgować następnie przekazane środki odpowiedniego do banku kontrahenta, tj. N. M. Bank, który następnie powinien przelać środki już na rachunek swojego klienta.

Sąd Okręgowy uznał, że strona pozwana dyspozycję przelewu zagranicznego, odbywającego się za pośrednictwem kodów S., wykonała prawidłowo, środki zostały zaksięgowane na rachunku banku odbiorcy (...), do czego była zobowiązana. Wskazać należy, że za odbiorcę należy rozumieć bank odbiorcy w zakresie kodów S., gdyż jest to ostatni bank do którego strona powodowa mogła wysłać komunikaty S., natomiast nie miała ona wpływu na dalsze przekazywanie przelanych środków na rzecz lokalnego banku, kontrahenta strony powodowej. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że bank kontrahenta strony powodowej, tj. N. M. Bank w dniu 9 stycznia 2014 r. zarządzeniem nr (...) Centralnego Banku Federacji Rosyjskiej utracił licencję. Zatem strona powodowa wykonując polecenie przelewu w dniu 7 lutego 2014 r. wskazała nieprawidłowy rachunek swojego kontrahenta w banku który już w tym czasie utracił licencję. Wskazać należy, że gdyby nie okoliczność, że dzień po zaksięgowaniu środków pieniężnych na rachunku technicznym (...), bank ten również nie utraciłby licencji (a zatem również możliwości przelewania środków pieniężnych za pośrednictwem kodów S.) pewnie przekazane środki wróciłyby do zlecającego przelew (po potrąceniu odpowiednich prowizji) z informacją że rachunek beneficjenta został zamknięty. Wobec powyższego nie można stwierdzić, aby strona pozwana ponosiła odpowiedzialność za to, że kontrahent strony powodowej przez blisko miesiąc nie wskazał nowego rachunku bankowego, pomimo iż jego dotychczasowy bank utracił licencję, a zrobił to dopiero w aneksie do kontraktu z dnia 16 lutego 2014 r., kiedy wskazał nowy rachunek bankowy w nowym banku wraz ze wskazaniem banku posiadającego kody S., na którego konto kolejne przelewy realizowane przez stronę pozwaną były wykonywane prawidłowo i bez zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy uznał także, że strona pozwana wykazała się należyłą starannością w dbałości o interesy swojego klienta i podjęła wszelkie próby zmierzające do odzyskania zatrzymanych środków pieniężnych. Ustalenia faktyczne oparte zostały na dowodach w postaci przedłożonych przez strony dokumentów – których autentyczność nie była kwestionowana – oraz zeznań świadków i przesłuchania przedstawiciela strony powodowej. Zeznania w/w osób mając na względzie ich logiczność, spójność oraz korespondowanie z pozostałym materiałem dowodowym Sąd ocenił jako wiarygodne, jednakże sposób wykonania przelewu przez stronę pozwaną należało oceniać przede wszystkim na podstawie dowodów z dokumentów oraz wykonanej w sprawie opinii biegłego sądowego. Sąd Okręgowy oparł się zatem również na dowodzie w postaci wydanej w sprawie opinii biegłego zarówno w zakresie opinii pisemnej jak i ustanej opinii uzupełniającej. Opinię biegłego Sąd I instancji uznał za zgodną z zasadami logicznego myślenia i doświadczeniem życiowym. Wykonana przez biegłego opinia była rzetelna jasna i wyczerpująca. Ponadto biegły w sposób konstruktywny odniósł się do zarzutów składanych do opinii pisemnej, podczas składania ustnej opinii uzupełniającej.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w punkcie II sentencji wyroku, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., mając na uwadze wynik postępowania, tj. fakt, że strona pozwana wygrała je w całości. Do poniesionych przez pozwaną spółkę kosztów postępowania Sąd zaliczył: koszty zastępstwa prawnego w wysokości 7.200 zł § 2 i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349), opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty uiszczony przez stronę pozwaną zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 3.986,48 zł.

Z tym wyrokiem nie zgodził się powód, który zaskarżył go w całości zarzucając Sądowi Okręgowemu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisu art. 63c, art. 64 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe poprzez ich niezastosowanie podczas, gdy w niniejszej sprawie przepisy te miały zastosowanie, art. 471 k.c. poprzez jego zastosowanie, podczas, gdy przepis ten w przypadku odpowiedzialności banku nie ma zastosowania, bowiem bank za nieprawidłowe wykonanie przelewu odpowiada na samoistnej zasadzie art. 64 pr.b.;

2. brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że usługa przelewu, do wykonania której zobowiązał się pozwany bank została wykonana prawidłowo, podczas, gdy polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela.

Mając na względzie powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego Banku (...) S.A. na rzecz powoda (...) Spółka z o.o. kwoty 200.000 USD (dwieście tysięcy dolarów amerykańskich) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., zaś od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zaoferowane przez obie strony dowody i na ich podstawie dokonał właściwej oceny prawnej sprawy. Stąd Sąd Apelacyjny przyjął za własne poczynione ustalenia faktyczne i one stały się podstawą rozpoznania sprawy.

Niniejsza sprawa dotyczy zagadnienia związanego z wykonaniem umowy rachunku bankowego obsługiwanej przez pozwanego jako bank, a prowadzonego na rzecz powoda. Powód bowiem wydał dyspozycję przelewu zagranicznego w walucie obcej (dolarach amerykańskich), na rzecz swojego kontrahenta mającego siedzibę w Federacji Rosyjskiej. Jednakże mimo wykonania tego zlecenia środki finansowe nigdy nie wpłynęły na rachunek odbiorcy. Powód twierdzi, że w związku z tym poniósł szkodę, ponieważ musiał ponownie przelać powyższą kwotę na rzecz swojego kontrahenta. Umowa łącząca strony dotyczyła prowadzenia rachunku bankowego oraz świadczenia wybranych usług bankowych (umowa z 18 kwietnia 2013 r.). Na podstawie tej umowy powód zlecił pozwanej przelew zagraniczny w dniu 7 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w tym zakresie ustalił stan faktyczny, a następnie dokonał jego oceny, a mianowicie w przedmiocie tego, czy doszło do należytego wykonania umowy przez pozwany bank i tym samym, czy ponosi on odpowiedzialność za powstałą szkodę. Regulacja normująca umowę rachunku bankowego zawarta jest w Kodeksie cywilnym, w art. 725 k.c., który przewiduje, że przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych. Przepis art. 63 ustawy - Prawo bankowe z 1997 roku przewiduje natomiast, że rozliczenia pieniężne mogą być przeprowadzone za pośrednictwem banków, jeżeli przynajmniej jedna ze stron rozliczenia posiada rachunek bankowy. Rozliczenia bezgotówkowe, z jakimi mamy do czynienia w niniejszej sprawie, przeprowadza się w szczególności: poleceniem przelewu, poleceniem zapłaty, czekiem rozrachunkowym, kartą płatniczą. W niniejszej sprawie chodziło właśnie o polecenie przelewu. Przepis art. 63c ustawy - Prawo bankowe przewiduje natomiast, że polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Konieczne jest także, dla wykonania tej dyspozycji przez bank, aby zawierała ona żądanie obciążenia rachunku klienta określoną kwotą, a także żądanie skierowane do banku kontrahenta, aby uznał tą sumą rachunek wierzyciela. W przedmiotowej sprawie, trafnie uznał Sąd I instancji, że strony były związane nie tylko samą umową rachunku bankowego oraz świadczeń bankowych, ale także regulaminem rachunków, Regulaminem Przelewów Zagranicznych, Regulaminem Lokat Negocjowanych, Kart Płatniczych oraz Regulaminem Bankowości Elektronicznej. Powód oświadczył przed

zawarciem umowy rachunku bankowego, że zapoznał się z tymi regulaminami i je akceptuje. Jakkolwiek powód kwestionował fakt, że zapoznał się z tymi regulaminami, ale jednak oświadczył pisemnie, że zapoznał się z ich treścią. Nadto strony były związane także regulaminem korzystania z elektronicznych kanałów dostępu do KB 24 dla klientów Instytucjonalnych (...)S.A. obowiązujących od dnia 20 października 2013 r. oraz regulaminu otwierania i prowadzenia przez (...) S.A. rachunków bankowych oferowanych w ramach pakietu E., który obowiązywał od dnia 25 listopada 2013 r. Stąd też trafny wniosek Sądu Okręgowego, że powyższe regulaminy pozostawały w mocy w dniu 7 lutego 2014 r., czyli w dniu dyspozycji przeprowadzenia przelewu. I tak, § 22 regulaminu: polecenie zapłaty (przelew zagraniczny) jest transakcją płatniczą zainicjowaną przez płatnika, polegającą na obciążeniu jego rachunku określoną kwotą i uznaniu tą kwotą rachunku odbiorcy. Polecenie wypłaty obejmuje przekazanie środków w walucie obcej na rachunek prowadzony przez innego dostawcę krajowego, w walucie obcej lub PLN na rachunek prowadzony przez dostawcę zagranicznego. W związku z tym Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że bank wykonujący przelew nie jest odpowiedzialny za przekazanie pieniędzy na rachunek kontrahenta, a jedynie na rzecz banku obsługującego kontrahenta (dostawca zagraniczny). Brak jest bowiem możliwości, aby bank wykonujący depozycję przelewu zaksięgował wpłatę na rachunku bankowym kontrahenta. Powód był zatem zobowiązany do wskazania danych kontrahenta oraz banku, który obsługiwał jego kontrahenta, w tym numeru rachunku bankowego prowadzonego przez bank obsługujący kontrahenta. W sytuacji zatem, jaka miała miejsce w tej sprawie, czyli że pozwany wykonał dyspozycję przelewu zagranicznego korzystając z banków korespondentów (banki zagraniczne posiadające nr S.) w celu przelania pieniędzy na rachunek banku prowadzącego rachunek bankowy kontrahenta powoda, nie można postawić mu zarzutu winy. Przepis bowiem art. 471 k.c. przewiduje odpowiedzialność odszkodowawczą dłużnika jedynie wówczas, gdy wynika ona z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Stąd też, dla przyjęcia odpowiedzialności banku konieczne było spełnienie się następujących przesłanek: nienależyte wykonanie zobowiązania, szkoda, związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem się banku a szkodą oraz brak okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Nie ma wątpliwości i tu także trafnie orzekł Sąd Okręgowy, że powód poniósł szkodę, ponieważ w wyniku dyspozycji przelewu jego rachunek został obciążony kwotą 200.000 USD, a kwota ta ostatecznie nie została wypłacona jego kontrahentowi i w związku z tym, aby doprowadzić transakcję handlową do końca ponownie przelał powyższą kwotę na rzecz kontrahenta. Jednakże nie można uznać, że doszło do nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego. Jak już była o tym mowa wcześniej, bank miał obowiązek wykonać dyspozycję przelewu zagranicznego w taki sposób, aby środki pieniężne zostały uznane na rachunku banku obsługującego kontrahenta. W stanie faktycznym tej sprawy ustalono, że środki finansowe zostały przekazane poprzez banki pośredniczące, z uwagi na to, że bank rosyjski obsługujący kontrahenta powoda nie dysponował kodem S., przelew musiał być dokonany za pośrednictwem banków korespondentów, posługujących się kodem S.. I tak, pozwany wykorzystał (...)Bank (...),V.Austria, E. C. Z. w M. i dopiero ten ostatni bank miał przelać środki finansowe na rachunek banku kontrahenta powoda, czyli N. M. Bank (który kodu S. nie posiadał). W sytuacji jednak, gdy dyspozycja powoda dokonania przelewu została złożona w dniu 7 lutego 2014 r., w dniu 10 lutego 2014 r. środki pieniężne zostały zaksięgowane na rachunku technicznym banku odbiorcy, czyli (...), jednakże środki pieniężne nie zostały już przelane na rachunek banku kontrahenta, ponieważ bank ten utracił licencję bankową w Federacji Rosyjskiej (w dniu 9 stycznia 2014 r.). Bank (...) po wpłynięciu na jego rachunek techniczny kwoty przelewu także utracił licencję bankową i tym samym nie mógł już zwrócić tej kwoty pozwanemu. Należy wskazać, że w tym zakresie w kontrakcie pomiędzy powodem a jego rosyjskim kontrahentem wskazano rachunek bankowy N. M. Bank oraz rachunek banku pośredniczącego (...) oraz dwie pierwsze płatności w okresie wcześniejszym zostały skutecznie zrealizowane przez pozwanego na rzecz kontrahenta powoda. Kontrahent powoda dopiero 16 lutego 2014 r. w drodze aneksu do umowy wskazał nowy rachunek bankowy do rozliczeń w tym kontrakcie, czyli po ponad miesiącu od utraty licencji przez swój dotychczasowy bank. W tej sytuacji, Sąd Okręgowy zasadnie przyjął, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną powodowi w zakresie realizacji przelewu zagranicznego.

Powód zarzucił Sądowi Okręgowemu, że nie zastosował przepisu art. 63c ustawy - Prawo bankowe, według którego polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela bank wykonuje dyspozycję dłużnika w sposób przewidziany w umowie rachunku bankowego. W przedmiotowej sprawie jednak pozwany wykonał polecenie przelewu zgodnie z

umową rachunku bankowego oraz regulaminami, stanowiącymi wiążącą część tej umowy. Wykonanie zobowiązania przez pozwanego miało polegać na doprowadzeniu do przekazania środków pieniężnych na rachunek banku pośredniczącego, który posługiwał się kodem S., a ten bank miał obowiązek przelać te pieniądze na rachunek banku odbiorcy. Nie było możliwe przelanie tych środków pieniężnych bezpośrednio na rachunek banku kontrahenta z uwagi na to, że nie dysponował on kodem S., a nadto – jak się potem okazało – w styczniu 2014 r. utracił licencję bankową.

Podstawą odpowiedzialności pozwanego nie może być przepis art. 64 ustawy - Prawo bankowe, który przewiduje odpowiedzialność solidarną banków za szkodę wyrządzoną niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania (polecenia przelewu), jako odpowiedzialność *ex lege*. Od tej odpowiedzialności bank może się uwolnić jedynie w wyniku zaistnienia siły wyższej. W przedmiotowej sprawie, jak wyżej wskazano, nie można postawić pozwanemu zarzutu nienależytego wykonania zobowiązania. Pozwany wykonał polecenie przelewu zgodnie z dyspozycją powoda, czyli powód wskazał bank odbiorcy, który już wtedy nie posiadał licencji bankowej. Pozwany nie miał przy tym obowiązku sprawdzić prawidłowość rachunku bankowego kontrahenta oraz tego, czy ten rachunek prowadzony jest przez bank. Pogląd podobny wyraził Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 15 listopada 2013 r. (I A Ca 777/13, Legalis), uznając, że przepis art. 64 ustawy - Prawo bankowe nie jest podstawą do uznania, że banki uczestniczące w cyklu rozliczeniowym zobligowane były do sprawdzenia poprawności oznaczenia beneficjenta polecenia przelewu w kontekście porównania wskazanego numeru rachunku bankowego z oznaczeniem posiadacza. Ten pogląd można odnieść także do sytuacji faktycznej z rozpatrywanej sprawy, czyli obowiązku weryfikacji, czy wskazany przez zleceniodawcę (powoda) bank kontrahenta (bank zagraniczny) ma uprawnienia bankowe.

Mając na uwadze powyższe okoliczności apelację jako niezasadną należało oddalić. Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego oparto na przepisie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.X.2015 r., poz. 1804 w brzmieniu obowiązującym od 27.X.2016 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.